

95%-ban egy kész műsorra kérnek fel. Ezért nem is tervezek, hiszen kapom a feladatokat: így készültem-készülök az operagálára az Erkel színházban a Bolsoj szólistáival, vagy a reformáció emlékkoncertre, ahol Mendelssohn: Reformáció szimfóniájából vezényelek. Győrben érintett vagyok a Traviata felújításában, aztán operai feladatok lesznek inkább. Ezek között szerepel a két nagy Erkel-mű, aminek nagyon örülök, mert ezt mutatni, prédikálni kell a közönségnek. Visszatérve a közönség kérdésére: látogattak a koncertek, hiába lódtak meg a jegyárak. A fiatalság megszólítása az Operában is, a televízióban is elkezdődött, zeneéhes generációt kell nevelnünk. Kodály mondta: „A zene az életnek olyan szükséglete, mint a levegő. Sokan csak akkor veszik észre, ha már nagyon hiányzik.” Most több olyan sorozat is van, ami testközelbe viszi a zenét, például az Operakalandok. Ennek keretei között mondjuk nyolcszor megy a Bánk bán; mindig más iskola nézi, más 2000 gyerek ismeri meg a művet. Vagy az Operakommandó: fiatal operaénekesek olyan kis helyekre mennek el, ahol koncertek se szerve-

ződnek. Ismertetőt mondanak a művekről, aztán zongorával adnak elő ariákat. Aztán ott van az Opera nagykövetei sorozat: híres operaénekesek mennek el a zeneiskolákba, ott mesélnek az operákról.

! *Érezhető ezeknek a kezdeményezéseknek a hatása?*

– Igen, koncerten is látom az érdeklődő arccokat. Győrben felfigyeltem rá, hogy az ifjúsági hangversenyen csillogó szemmel ülnek a gyerekek. Nyilván nem mindig és nem mindenki, de ha a kétszázból tízet megérintett a zene, akkor már nem volt hiábavaló. Csinálni kell, mert megtörténik a csoda a gyerekekben. Az unokáimon látom, hogy minden gyerek dallal születik; ha hall valamit, táncol, énekel. A zene beljük van építve. A veszély még csak nem is a drog, vagy az alkohol: a közönyösség. A kiégett nihilizmus, a fiatalság semmivel sem törődő mivolta – ezt kell megváltoztatnunk. Ezek kemény szavak, és szerencsére nem vonatkoznak mindenkire. Ám nagy a felelősségünk: hitet kell fakasztanunk, egy követhető ideált kell mutatnunk a fiataloknak.

! *A Magyar Művészeti Akadémia tagjaként talál olyan lehetőségeket, amik segítik ennek a megvalósításában?*

– Igen, az Akadémián keresztül is próbáljuk népszerűsíteni a kultúrát, szervezünk koncerteket. Záborszky Kálmánnal sok olyan tervünk van, ami az ifjúságot érinti. Már létrehoztunk egy, az ifjúságnak szóló koncertet, tavasszal tervezünk még egyet. Minél több ilyen kell!

! *Ennyi terv, ennyiféle program közepette marad ideje egy kicsit mással foglalkozni?*

– Nekem a hobbim és a szenvedélyem a zene, amit csinálok. Ez most kissé szakbarbár álláspontnak tűnik; azért persze olvasok, múzeumba is megyek, a társzművészeteket nagyon szeretem. Ám ha fáradt vagyok, akkor leülök kottát olvasni, mert az tölt fel és az pihentet. Mivel elég népes családom van, ha emberi felüdülésre vágyom, akkor az unokákkal egy fél napra elvegyülök a kertben. A képernyő melletti időket nem szeretem annyira; szerencsés vagyok, hogy egész életemben a zene közelségében lehetek.

Mechler Anna

Szólista és zenekar egyszemélyben

The Violin Alone – egy dokumentumfilm Oláh Vilmossal

Hogyan történik a fekvésváltás folyamata, milyen fehér felhőt rajzol a gyanta, ahogy porzik, hogyan rezeg a húr, mennyire, miben hat egymásra a szerző és az előadó, s végső soron miként is születik meg a muzsika... Mindebbe betekintést nyernek azok, akik megnézik a The Violin Alone című filmet.

Különleges alkotás született ugyanis egy kortárs komponista és egy hegedűművész közös munkájáról. A rendhagyó mozit január 4-től vetítik a filmszínházak az Egyesült Államokban, utána pedig a tévében is sugározzák majd. A tengerentúli premieren Oláh Vilmos is részt vett, hiszen neki íródott a mű, ő és Eric Funk néhány együtt töltött hetéből készített dokumentumfilmet a Montana PBS.

! *Sok éves munka alapján született ez az alkotás, hiszen először 2012-ben mesélt erről az új kompozícióról, s akkor még abban bíztak, hogy a filmet a következő esztendő végén be is mutatják...*

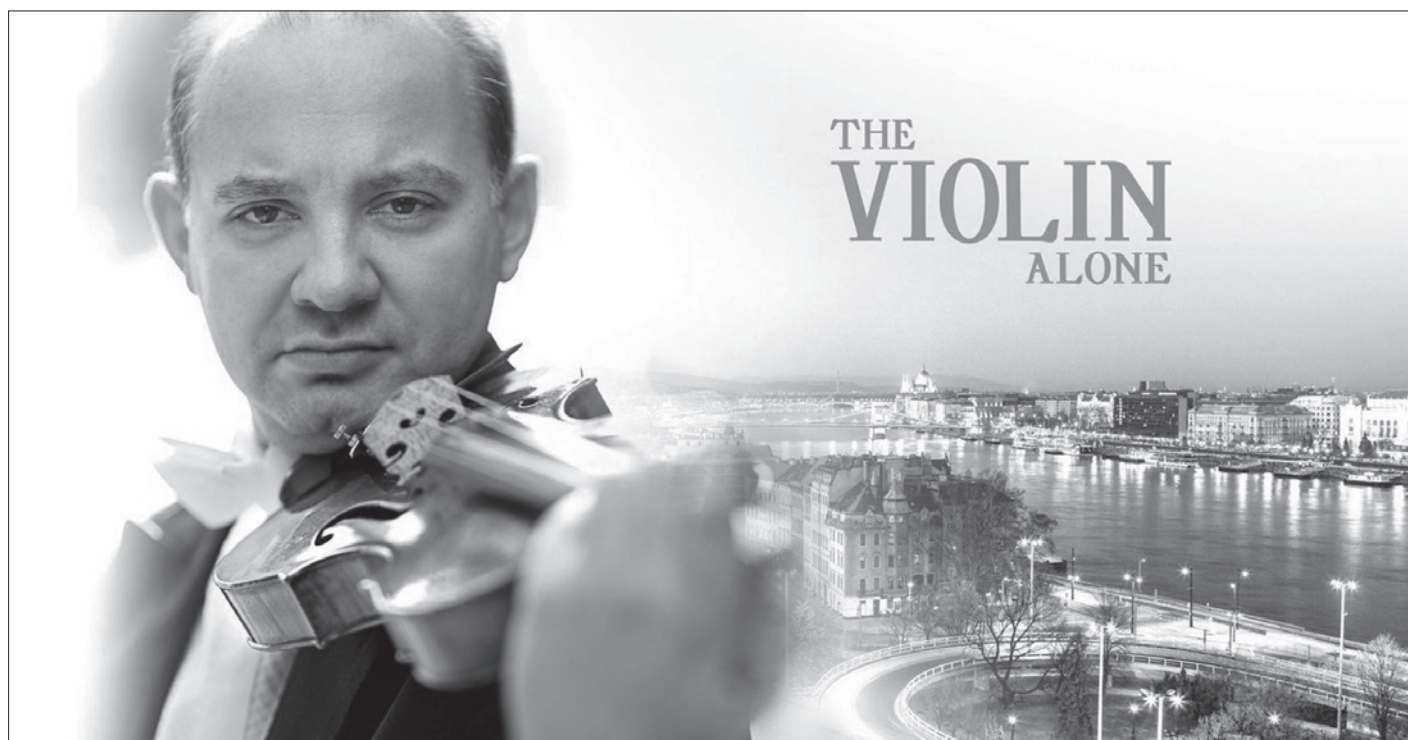
– Igen, pontosan öt évet kellett várni a premierre, nem könnyű ugyanis - még egy amerikai filmgyártónak sem - egy ilyen művészi dokumentumfilm költségvetését előteremtenie. Éppen ezért óriási dolognak tartom, hogy végül mégis látható lesz majd. Két hetet Budapesten, két hetet pedig Montana államban forgattunk, ahol maga

az ötlet és a mű megszületett, ott él ugyanis a szerző, s én otthonában látogattam meg, hogy közösen dolgozzunk a darabon. Említést kell tenni az Emmy- díjas producer-rendező Scott Sterlingről is, hiszen nagyon különleges képi világú mozit alkotott, rendhagyó hangulatú filmet.

! *Hogyan indult útjára ez a darab? Hol találkozott a zeneszerzővel?*

– Eric Funk 2009-ben eljött egy amerikai hangversenyemre, s nagyon megtetszett neki a játékomban komplexitása, sokrétűsége.

Rögtön felajánlotta, ír egy versenyművet, amit nekem dedikál majd. Örültem, hogy készül a számomra egy darab, aminek a kottája néhány hónap múlva meg is érkezett. A legnagyobb meglepetésemre azonban ebben a kompozícióban nem volt zenekar, csupán egyetlen hegedűre íródott az egész. A címe Vili - Concerto for the Violine Alone. Megdöbbentett, hogy a zenekari rész megjelenítése is az én feladatomban, s olyan megjegyzéseket találtam a kottában, mint timpani, oboa, fanfár, stb. Ezzel el is kezdődött egy felfedezőút, hiszen ezeknek a hangszínek-

nek a megkeresése a hegedűn nem volt egyszerű feladat. Sokszor, sokféle kortárs zenét játszom, de ilyet, ami ennyire feszegeti a hangszer megszólaltatásának a határait, eddig még nem nagyon találtam. Invenciózus darab, örvözi a két szerepet, s ezáltal skizofrén helyzetet teremt, hiszen zenekar vagyok és szólista is, így állandóan magamnak felelgetek... És igazából így nyer értelmet a Concerto szó valódi jelentése, ami nem versengést, hanem konszenzust jelent.

■ *Gondolom, azért koncertmesterként is bele kell, hogy élje magát a többi hangszeres bőrébe...*

– Persze, érzem is azt, hogy mikor fog megszólalni egy kürt, mikor kell intenem ahhoz, hogy együtt legyenek a timpanival, mikor kéklik a trombita fanfárja. Ezt is tudnia kell egy jó koncertmesternek. Az, hogy a saját szólamodat eljátszod, a feladat legegyszerűbb része, érzékelni kell emellett az együttesben lejátszódó lelki folyamatokat is.

■ *Mennyi idő alatt tanulta meg a darabot?*

– Gyorsan tanulok, így maga a hangok lejátszása másfél hét alatt megvolt. Akkor már kívülről el tudtam játszani, és tisztában voltam azzal, hogy melyek a darab nehézségei. Utána következett aztán az igazi munka. Eric Funk eljött Budapestre, s itt folytattuk a mű felfedezését. Heteket dolgoztunk, aztán ő visszautazott az Egyesült Államokba, s megbeszéltük, hogy alkalom adtán előadom a darabot. Ekkor kereste meg a Montana PBS csatorna. Mesélt

ugyanis a producernek a műről, aki megkérdezte, lenne-e kedve mindezt filmen is megörökíteni, ő pedig örömmel mondott rá igent. Eljött Budapestre a négyfős stáb, s minden pillanatát rögzítette a további, közös munkánkhoz. Igyekeztünk előhívni azokat a hangulatokat, színeket, benyomásokat, amelyeket a korábbi közös muzsikálás során kitaláltunk. Az a véleményem, hogy eddig nem látott pillanatokat rögzített a kamera. A nézők ugyanis betekintést kaphatnak abba, hogyan is születik a zenei folyamat. Megmutatjuk, ha a lábhoz közel vagy távol húzom a vonót, az hogyan szól, mennyiben változik a hang, ha jobban nyomom a húrt az ujjammal. Egy különleges kamerával több ezerszeresére lelassították a mozgulatsorokat. Lehet látni, hogyan rezeg a húr, miként jön létre egy fekvésváltás folyamata. Vagy azt, ahogy a timpani ütéseket utánozva ráütök a húrra, s porcu-korszerű felhőként száll a gyantapor... Ilyet egyébként még én magam sem láttam, így számomra is különleges élményt jelentett a forgatás. Nagy filmgyűjtő vagyok ugyanis, gyermekkorom óta vásárolgatom a neves művészekkel készült dokumentumfilmeket, az összes zsebpénzemet erre költöttem.

■ *Ezek szerint nemcsak a lemezeket vette, hanem a filmjeiket is...*

– Filmek és lemezek sokasága... Amikor már jártam a világot, különösen a nagy művészek portréira vadásztam. Bár azok inkább személyiségeket mutatnak be, a mi

filmünk pedig arról szól, hogyan jut a szerző és az előadó egyre közelebb egy mű lényegéhez. Teremtéstörténet kicsiben, emellett külön öröm számomra, hogy közerthetően fogalmaz a film, remélhetőleg a publikum is könnyen megérti majd. Maga a darab egyébként huszonöt perces, három tételes.

■ *Hogyan jellemezné a mű zenei világát?*

– Kortárs darab, amelyben megjelenik az amerikai indián népzene is, a rezervátumokban ma is élő muzsika, ami igazi őserőt képvisel. Mindez ötvöződik az európai stí-

NÉGY FÖLDRÉSZ HEGEDŰSE

Oláh Vilmos már 11 évesen országos versenyt nyert, számos hazai és külföldi megmérettetésen szerzett első díjat. Koncertmesterként 1990-től kezdve tevékenykedik, vezette a Magyar Állami Operaház, a Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar és a MÁV Szimfonikus Zenekar együttesét. 2005-ben csatlakozott a Liszt-díjas Auer Vonósnégyeshez. Temérdek hazai és külföldi koncert mellett lemezre vették Lajtha László 10 kamaraművét. 2010 óta a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarát és a Siam Filharmonikus Zenekart első koncertmesterként irányítja. Szólistaként négy földrészen játszott. Számos fesztivál és zenei főváros mellett olyan különleges helyeken képviselheti a magyar kultúrát, mint Kuba, Vietnam, Katar, India, Thaiföld, Libanon, Kína, Tajvan. Vendégprofesszorként kurzusokat vezetett Peking, Tajpej, Havanna, Saigon, Hanoi, Bangkok, Delhi, Kalkutta és Montana zenei egyetemén.

lussal, hiszen Eric Funknak több kelet-európai tanára is volt, köztük Veress Sándor, Krzysztof Penderecki és Tomas Svoboda.

■ Mikor adta elő először?

– Budapesten, a Nádor teremben, 2011 márciusában, valamint azóta is rendszeresen eljátszom egy-egy tételét ráadásként a koncertjeimen. Színes muzsika, amelyet a közönség is élvez ritmikussága, dallamossága miatt. Kíváncsian várom, hogy a mű születéséről készült, közel egyórás filmet hogyan fogadja a publikum. Január 4-től vetítik a tengerentúli mozikban, majd pedig tévében is sugározzák. Már több rangos fesztiválra is beneveztek a készítő, a Flic nemzetközi filmfesztivál máris beválogatta a feltétlenül megnézendő alkotások közé.

■ A magyar közönség is találkozhat vele?

– Kaptam rá ígéretet, hogy az M5-ös kulturális csatornán bemutatják, persze szeretnék majd egy nyilvános vetítést is.

■ Előadják majd ismét a művet is? Lesz lemezfelvétel?

– A rögzítés későbbi projekt, bízom benne, hogy születik mellé egy másik kompozíció is, és biztos vagyok abban, hogy ismét felhangozhat hangversenyen a Violin Alone. Nagy öröm, hogy a filmben barátom és mentorom Vásáry Tamás is megszólal, aki szintén hitvallást tesz a zenélés azon módja mellett, amelyben érzelmek dominálnak. Számomra mindig ez volt a legfontosabb szempont, sokkal lényegesebb, mint egy-egy technikai elem sikeres megvalósítása.

■ *Az, hogy egy ilyen művet el tud játszani, abban benne rejlik minden: szólistaként, kamarazeneesként, koncertmesterként és tanárként megszerzett tudása...*

– Muzsikusnak kell lenni, s képesnek a közös zenélésre. Ha valaki csak szólistaként szerepel, az úgy vélem, csak egy szűkebb keresztmetszetét láthatja a muzsikának! Én hiszek abban, hogy a zene továbbra is őszinte érzelmekről szól, és nem pusztán arról, hogy minél gyorsabban, hangosabban eljátszunk valamit. A közönség megérzi, hogy mindez kinek sport, és ki az, aki közölni kíván a játékaival valamit.

■ *A következő tanévtől a Zeneakadémián is oktat majd. Tanárként is ezeket az elveket vallja?*

– Az utóbbi időben a kifejezés háttérbe ke-

rült a zenélés materializálása miatt. A tanítás ugyanolyan felelősségvállalás, mint amikor az ember fia egy egész zenekart irányít az első pultból. A személyes hatásokat próbálom átadni a növendékeimnek, de nem szeretném, hogy valaki éppen ugyanúgy játsszon, mint én. A fiatalok saját zenei gondolkodását próbálom fölépíteni és fejleszteni. Nem az a cél, hogy leutánozzanak, hanem saját egyéniségüket, önálló elképzeléseiket kell a művekről megmutatni. Koncertmesterként szintén vezetni kell az embereket a megfelelő zenei gondolkodás mentén. Ki kell érdemelni a kollégák megbecsülését, szeretetét, bizalmát, nem pedig kiharcolni!

■ Jól érzi magát a Rádiózenekarban?

– Hatodik éve koncertmesterkedem a társulatnál, de minden próbán azt érzem, óriási megtiszteltetés, hogy a tagja lehetek ennek a kiváló együttesnek. Bár nincsenek könnyű évek mögöttünk, ezt a csapatot semmi sem törte meg. Egyetlen egyszer sem akadt olyan pillanat, amikor a zeneszerek ne egymást támogatták volna. A Rádió Zenei Együttesek élén pedig két olyan kiváló művész áll, mint Vásáry Tamás és Kovács János, akik bár különböző irányból közelítik meg a zenét, ez az együtteseknek csak hasznára válik.

■ Hogyan fogadták a kollégák a filmjét?

– Teljesen természetesnek vették, hogy ez történt az ő Vilikéjükkal. Így hív ugyanis mindenki. Örültek, ahogy én is, hogy inspirációt adtam egy új darab születéséhez. Erre törekszünk egyébként mindannyian minden hangversenyen: hogy inspiráljuk a zenésztársakat és a publikumot. R. Zs.

Felhívás a Magyar Művészeti Akadémia nem akadémikus köztestületi tagságára való jelentkezésre

A Magyar Művészeti Akadémia közgyűlésének kezdeményezésére 2014. március 1-jétől módosult a Magyar Művészeti Akadémiáról szóló 2011. évi CIX. törvény: a Magyar Művészeti Akadémia köztestületi tagi személyi köre a nem akadémikus köztestületi tagság bevezetésével – jogi értelemben – jelentősen kiszélesedett. A Magyar Művészeti Akadémia nem akadémikus köztestületi tagságára jelentkezve felvételét kérheti, aki DLA fokozattal vagy a köztestület alapszabályának 2. mellékletében meghatározott hazai művészeti szakmai elismeréssel – az alapszabály melléklete [38. oldal] a www.mma.hu honlapon elérhető – vagy külföldi szakmai elismeréssel rendelkezik.

A köztestület 2017. január 2. napjától ismételten biztosítja a nem akadémikus köztestületi tagságra felvételi kérelem benyújtását; a benyújtáshoz szükséges formanyomtatvány és adatkezelési nyilatkozat a köztestület honlapjáról (www.mma.hu) letölthető. A felvételi kérelmet – kizárólag postai úton, tértivevényes küldeményként, 2017. február 3-ig történő postára adás mellett – a Magyar Művészeti Akadémia Titkárságának címére (1368 Budapest, Pf. 242) kell beküldeni.